

La mort et l'infini

Séance 2/3, Rabba Dr. Floriane Chinsky pour MJLF Surmelin, Hanouka 2013 L'héroïsme de vivre et l'héroïsme de mourir

Attention : les sources sont communiquées dans le but d'introduire la conférence et d'initier une réflexion sur les textes, il est important de rappeler que le judaïsme est un système, si bien que chaque source n'a de sens que replacée dans son contexte. Pour cette raison, notre tradition interdit en principe d'étudier seul.

Il appartient à chacun de venir étudier et de poser ses questions de façon à ne pas propager de contre-sens.

1 – sources de la Torah

רש"י בראשית פרק כג פסוק א

ונשמרם מאד לנפשתיכם כי לא ראותם כל תמונת ביהם דבר יהוה אליכם בהרבר מותך האש

Et vous prendrez garde à vos âmes...

1 – Talmud Yoma 82a

תלמוד בבלי מסכת יומא דף בב עמוד א

משנה. עוברה שהריהה - מאכילים אותה עד שתשב נפשה. חוליה מאכילים אותו על פי בקיאין, ואם אין שם בקיאין - מאכילים אותו על פי עצמו, עד שיאמר די.

גמרא. תנו רבנן: עוברה שהריההبشر קודש או בשר חזיר - תוחבן לה כוש ברוטב, ומניחין לה על פיה. אם נתיישה דעתה - מוטב, ואם לאו - מאכילים אותה רוטב עצמה, ואם לאו - מאכילים אותה שומן עצמו, שכן לך דבר שעמד בפני פ Koh Nefesh חוץ מעובודה זורה וגולי עיריות ושפיקות דמים. עובודה זורה מנגנון? דתניתא, רבי אליעזר אומר: אם נאמר בכל נפשך למה נאמר בכל מאך? ואם נאמר בכל מאך ומה נאמר בכל נפשך? אם יש לך אדם שגופו חביב עליו ממנו - לך נאמר בכל נפשך, ואם יש לך אדם שמנונו חביב עליו ממנו לך נאמר בכל מאך. גלויל עיריות ושפיקת דמים מנא לך? דתניתא, רבי אומר: כי כאשר יקום איש על רעהו ורצח נפשו מן הדבר הזה, וכי מה עניין לנו מרצו לבערת המאורסה? אלא, הרי זה בא ללמד ונמצא למד: מה נערת המאורסה נתן להצילה בנפשו - אף רוצח (כו) + מסורת הש"ס: [ניתן להצילו בנפשו+] מה רוצה בנפשו - אף נערת המאורסה - יירג ואל יערור.

Michna : Une femme enceinte qui a senti, on la nourrit jusqu'à ce qu'elle soit apaisée. Un malade, on le nourrit sur la foi des spécialistes, et s'il n'y a pas de spécialistes, on le nourrit selon sa propre parole jusqu'à ce qu'il dise « c'est suffisant ».

Guémara : Les sages ont enseigné une femme enceinte qui a senti la viande sacrée ou la viande de porc, on trempe une baguette et on la met dans sa bouche. Si elle est satisfaite, c'est le mieux, et sinon, on lui fait manger cette sauce elle-même. Si elle est satisfaite, c'est le mieux, et sinon, on lui fait manger la graisse elle-même. Car il n'y a rien qui puisse faire le poid face à la protection de l'âme, excepté le service étranger, le dénuement des nudités et que le fait de répandre le sang. Le service étranger, selon quelle source ? Parce qu'on enseigne : Rabbi Eliezer dit : S'il est dit « de toute ton âme » pourquoi est-il dit « de tout ton pouvoir » et s'il est dit « de tout ton pouvoir » pourquoi est-il dit « de toute ton âme » ? Si existe un homme dont le corps lui est plus cher que son argent, pour cela est dit de toute ton ame et s'il existe un homme dont l'argent lui est plus cher que son corps pour cela il est dit de tout ton pouvoir. Et le dénuement des nudités et l'épanchement du sang, d'où l'apprend-on ? Parce qu'on enseigne : Rabbi dit : car quand se lèvera un homme contre son prochain et l'assassinera ainsi est la chose. Mais en fait, qu'apprenons-nous de l'assassin pour le cas de la jeune fille fiancée ? Mais que celui-ci vient enseigner sur celui-là et en fait est lui-même enseigné. De même que la jeune fille fiancée, il est autorisé à la sauver au péril de sa vie, de même l'assassin il est autorisé à le sauver au péril de sa vie. De même pour l'assassin il faut se faire tuer plutôt que de transgresser, de même la jeune fille fiancée il faut se faire tuer plutôt que de transgresser.

תלמוד בבלי מסכת יומא דף בב עמוד ב

ורוצה גופיה מנא לך ? סברא היא. זה הוא דאתא לקמיה (דרבא) + מסורת הש"ס: [דרבה+] אמר ליה: אמר לי מררי דוראי: קטליה לפולניה, ואי לא קטילנא לך. אמר ליה: נקטלך ולא תקוטל. מי חווית זומא דיזק סומק טפי ? דילמא זומא גברא סומק טפי . היא עוברה דארחא, אותו לקמיה דרבבי, אמר להו: זילו לחושו לה דיוומה דכיפוריה הוא. לחושו לה ואילחישא. קרי עלייה בטרם אצרך בבטן ידעתיך וגוי. נפק מינה רבי יוחנן. ההיא עוברה דארחא, אותו לקמיה דרבבי חנינא, אמר להו: לחושו לה, ולא אילחישא. קרי עלייה: זרו רישעים מרחם, נפק מינה שבתאי אציך פירוי.

Et l'assassin en lui-même, d'où l'enseigne-t-on ? C'est une déduction, comme celui-ci qui se présentat devant Rava et lui dit : Le chef du village m'a dit Tue until sinon c'est moi qui te tue. Il lui a dit qu'il t'assassine et que tu ne sois pas un assassin. Où as-tu vu que ton sang serait plus rouge ? Peut-être que celui de cet homme est plus rouge ? Cette femme enceinte qui a senti, on est venu consulter Rabi, il leur a dit allez lui murmurer que c'est yom kipour. On le lui a murmuré et cela a marché. On a dit sur lui : Avant que tu ne sortes du ventre je te connaissais. (Jer 1 :5) Est sorti d'elle Rabbi Yohanen.